

Jan Wałach (1884-1979)
Pasterz
odlewy w brązie 1935 r.

Jedną z technik artystycznych, jaką posługiwała się Jan Wałach była rzeźba - tworzył w drewnie, ale wykonywała również modele w glinie i plastelinie, które do dnia dzisiejszego można oglądać w jego artystycznym atelier. Wykonane przez niego modele trafiły do Warszawy za sprawą jego mecenasa Jerzego Warchałowskiego i tam też były odlewane w brązie. A skąd się bierze brąz?

Powstaje w wyniku stopu miedzi i cyny. Często zawiera ołów i cynk. Brąz to materiał, który charakteryzuje się wytrzymałością i mocą. Stosowany był w Europie do produkcji broni, narzędzi ale również właśnie do rzeźb oraz prac dekoracyjnych. Brąz stosowano głównie w średniowieczu.

Jedną z prac jest dolew "Pasterz". Motyw pasterstwa przewija się w twórczości Wałacha wielokrotnie. Tutaj pasterz niosący na ramionach jedną z owiec, możemy poszukiwać symbolicznych odniesień. Z przedstawieniem pasterzy niosących zwierzęta spotykamy się już w sztuce starożytnego Bliskiego Wschodu; w wersji hetyckiej pasterz niósł owcę na swoich ramionach i to właśnie wyobrażenie zostało przeniesione na grunt grecki, dając podstawę wizerunkowi Hermesa o przydomku Kriophoros, czyli niosący barana. Idąc dalej, mamy bezpośrednie nawiązanie do Chrystusa Dobrego Pasterza - jednego z najstarszych przedstawień Chrystusa w ikonografii chrześcijańskiej.

CZY WIESZ, ŻE...

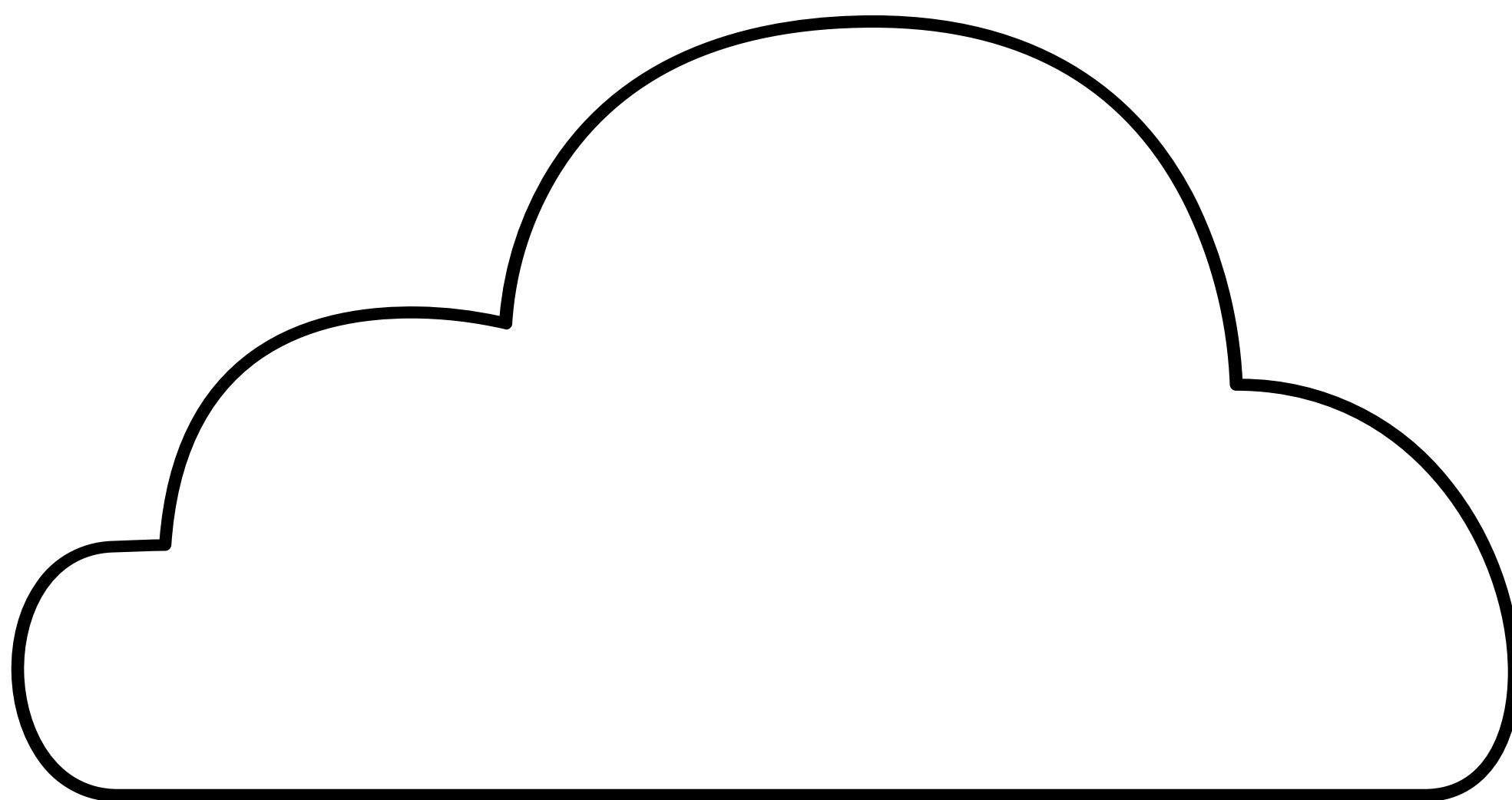
Odlewy prac Jana Wałacha wykonano w Warszawie w słynnym Zakładzie Odlewów Artystycznych Leona Kranca i Tadeusza Łempickiego, spółka zawiązała się w 1932 r., ale zakład już posiadał swoją renomę i historię. W 1933 r. firma została odnotowana w formie spółki pod nazwą "Kranc L. i Łempicki T. Metalars Sp. z o.o. Zakład Odlewów Artystycznych. W latach 1935/1936 zakład działał na ul. Czerniakowskiej 80 w Warszawie.

ZADANIA

Zapamiętaj!

Brąz topi się w temperaturze około 1000°C. Temperatura ta zmienia się w zależności od rodzaju i składu brązu. Brąz jest wlewany w wyższej temperaturze, wynoszącej 1150°C. Tygiel odlewniczy musi być wykonany z materiału o znacznie wyższej temperaturze topnienia.

Czy znasz inne posągi, które zostały wykonane z brązu? Czy są w Twojej miejscowości? Zapytaj i poznaj swoją historię. A żeby nie umknęła zapisz ją.

Wybór dzieła i tekst: Ewa Cudzych
Koncepcja i opracowanie graficzne: Ewa Cudzych,
Fot. Bogusław Dziadzia

